

การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย

ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา

สมชาย บุญพิทักษ์^{1*} เมธาสิทธิ์ อินทร์ไชย² และ ไพรวลัย คำวัน³

Development furniture from banana rope of community enterprise group product banana rope, Dong Jen Subdistrict, Phayao province

Somchai Boonpitak^{1*} Methasit Inchai² and Phraiwan Khamwan³

¹⁻³ คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก

¹⁻³ Faculty of Fine Arts and Architecture, Rajamangala University of Technology Lanna Tak

*Corresponding author. E-mail address: Boonsomchai7@gmail.com

received: December 3, 2025 revised: March 3, 2026 accepted: April 2, 2026

บทคัดย่อ

การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคที่มีความสนใจในงานเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย จำนวน 90 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ตามทฤษฎีของ Glenn เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ออกแบบภายใต้แนวคิด รูปทรงเรขาคณิต กำหนดขนาดตามขนาดสัดส่วนของมนุษย์ เน้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย ซึ่งผลการประเมินผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ต้นแบบจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริโภค พบว่าผลิตภัณฑ์ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.01)

คำสำคัญ: เฟอร์นิเจอร์ เชือกกล้วย วิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์

ABSTRACT

The development of furniture from banana rope by the banana rope product Community Enterprise Group, "Banana Fiber Product Manufacture," in Dong Jen Subdistrict, Phayao Province, aims to investigate the production process and enhance furniture made from banana fibers. The objectives include examining the manufacturing process and developing banana fiber furniture, as well as evaluating consumer satisfaction with the furniture's design. The research population consisted of 90 consumers interested in banana fiber furniture. The sample size was determined using Accidental Sampling in accordance with Glenn's theory. The research instrument comprised a questionnaire on consumer satisfaction with the furniture design. Data analysis involved calculating the percentage, mean ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D.). The study's findings revealed that the prototype development of banana fiber furniture was based on geometric design principles, with

dimensions aligned proportionally to human scale and emphasizing functionality. The evaluation of the prototypes by experts and consumers indicated a high level of approval, with an overall ($\bar{X}=4.52$, S.D.= 0.01).

Keywords: Furniture Banana Rope Community Enterprise Products

บทนำ

หัตถกรรมเป็นงานฝีมือที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์โดยการนำเอาวัสดุธรรมชาติซึ่งส่วนใหญ่จะมีอยู่ในท้องถิ่น มาประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ งานหัตถกรรมที่ผลิตขึ้นมาในท้องถิ่นส่วนหนึ่งจะมีการสืบทอดต่าง ๆ กันมาจนเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ การผลิตงานหัตถกรรมมีหลายลักษณะ เช่น การทำเครื่องจักสาน การแกะสลัก การทอผ้า การทำเครื่องปั้นดินเผา การปั้นรูปและลวดลายประดับ เป็นต้น ในบรรดาหัตถกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เครื่องจักสานเป็นหัตถกรรมประเภทที่มีการผลิตกันมาช้านาน และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การผลิตเครื่องจักสานมีการผลิตที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ และสภาพทางสังคมวัฒนธรรมในท้องถิ่น

เครื่องจักสานจึงเป็นศิลปหัตถกรรมมีคุณค่าในฐานะที่เป็นหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ ของชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ดีอย่างหนึ่ง (ทรงคุณ จันทอร, 2555). นอกจากนี้ เครื่องจักสานยังป็นงานศิลปหัตถกรรม ที่สะท้อนให้เห็นภูมิ ปัญญาของชาวบ้านได้หลายอย่าง เช่น สะท้อนให้เห็นความชาญฉลาดในการเลือกสรรวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ทำเครื่องจักสานซึ่งชาวบ้านจะมีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวัตถุดิบแต่ละชนิดเป็นอย่างดี แล้วนำมาดัดแปลง แปรรูปเป็นวัสดุที่ใช้ทำเครื่องจักสานด้วยวิธีง่าย ๆ แต่สนองการใช้สอยได้ดี

ภาคเหนือเป็นแหล่งผลิตหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงหลายอย่าง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศภาคเหนือเป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีการสร้างงานหัตถกรรมเครื่องจักสานขึ้นใช้มากโดยเฉพาะ “กล้วย” เป็นพืชชนิดหนึ่งที่เจริญงอกงามได้เป็นอย่างดี (ยงยุทธ จันทอรอมพร, 2552) ชาวบ้านจึงได้คิดประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากกล้วย ในอดีตนั้นชาวบ้านนิยมนำเชือกกล้วยมาทำเป็นวัสดุในการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมโดยการใช้เชือกกล้วยตากแห้งมาผลิตงานจักสานขึ้นเพื่อใช้ในครัวเรือนหรือทำเป็นของฝาก โดยมีรูปแบบ ลวดลาย รูปทรงต่าง ๆ เช่น ตะกร้า กระเป๋าลือ กล้องใส่ของใช้เล็ก ๆ เป็นต้น หัตถกรรมเชือกกล้วยมีแพร่หลายในหลายจังหวัดทางภาคเหนือ โดยเฉพาะกลุ่มหัตถกรรมภูมิตำ ต.ดงเจน จ.พะเยา

จังหวัดพะเยาเป็นแหล่งหนึ่งที่มีการผลิตหัตถกรรมจากวัตถุดิบประเภทเชือกกล้วยที่มีชื่อเสียงของจังหวัด ที่คนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศรู้จักกันดี เนื่องจากชาวบ้านใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจักสาน มีขั้นตอนและวิธีการผลิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีการคิดรูปแบบ และการคิดประดิษฐ์ลวดลายที่สวยงาม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นการพัฒนารูปที่ทันสมัยขึ้นเข้ากับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันและเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนาหัตถกรรมเชือกกล้วยให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์
2. เพื่อพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย

ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษากระบวนการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ประกอบด้วย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาได้แก่

1.1 ขอบเขตด้าน รูปแบบผลิตภัณฑ์และลวดลาย

1.2 ขอบเขตการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย จำนวน 1 ตัว

1.3 ขอบเขตด้านความพึงพอใจ ในด้านของรูปแบบ หน้าที่ใช้สอย และความสะดวกสบายในการใช้งาน

1.4 ขอบเขตด้านมาตรฐานของมาตรฐาน (มผช.1248/2558) ประกอบด้วยลักษณะทั่วไปเส้นเชือกกล้วย ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบเงา

2. ขอบเขตด้านการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย
การกำหนดขนาดกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามทฤษฎีของ Yamane, (1967 อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535 หน้า 48) จำนวน 90 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ของชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยใช้เครื่องมือแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์การผลิตชิ้นงานจักสานเชือกกล้วย เพื่อการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปให้สอดคล้องกับเนื้อหา แนวคิด สำหรับนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์

2. การประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ ผู้วิจัยการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบจำนวน 5 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยจำนวน 3 คน และผู้บริโภคจำนวน 82 คน นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

3. เมื่อได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบแล้ว จึงนำไปประเมินหาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน มผช. 1248/2558 กำหนดค่าในการวัด คือ มาตรฐานแบบลิเคิร์ต (Likert-type Scale) ดังนี้ กำหนดเกณฑ์แบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (ธานินทร์ ศิลปะจารุ, 2553, หน้า 75)

- 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ดังนี้

1. สรุปผลกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ของชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยจากการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ การศึกษากระบวนการผลิต รูปแบบและลวดลาย ของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาพัฒนา เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ซึ่งจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยเกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชน ทำให้เกิดชิ้นงานหัตถกรรมหรืองานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญา ความรู้ของท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ จนได้รูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ดังนี้

1.1. ด้านแปรรูปวัสดุผลิตภัณฑ์จากกบกล้วย

1.1.1. การคัดเลือกขนาดต้นกล้วยเพื่อนำกบกล้วยใช้งาน ต้องเลือกขนาดของกบกล้วย ที่มีความกว้างไม่น้อยกว่า 6 นิ้ว ความยาว 1.50 เมตรขึ้นไป นำกบกล้วยมาล้างน้ำให้สะอาด

1.1.2. นำกบกล้วยมาใช้ซ้อนชุดไล่กลางออกให้หมดเหลือแต่กบแข็งหรือผิวหลังของกบกล้วย จากนั้นนำมาใช้มีดกรีดแบ่งเป็น 3 เส้นให้เท่าๆ กัน ก่อนนำไปตากแดดให้แห้ง ใช้เวลา ประมาณ 2 – 4 วัน หรือจนกว่าจะแห้งสนิท

1.1.3. จากนั้นนำกบกล้วยที่แห้งแล้วมาทำการถักเปีย โดยการนำกบกล้วยที่ได้แบ่งไว้เป็นส่วน ๆ จำนวน 3 เส้นมารวมกันทั้ง 3 เส้นเข้าด้วยกัน ต่อมาถักขึ้นและลงเป็นเปียเหมือนการถักเปียผม จนสุดเส้นกบกล้วยแล้วทำการต่อเส้นกบกล้วยโดยนำเส้นกบกล้วยเส้นใหม่มาประกบเส้นเปียต่อกัน และรวบเส้นที่ต่อไว้กับเส้นใหม่เข้าด้วยกัน แล้วถักเปียไปเรื่อย ๆ ประมาณ 35 - 50 เมตร

1.1.4. การขึ้นรูปกระเปาะเชือกกล้วย นำเส้นเปียหรือเส้นเกลียวมาถักขึ้นรูปกระเปาะ โดยแบบพิมพ์ไม้หรือโฟมต้นแบบในการขึ้นรูป ใช้เข็มหมุดปักตรงจุดเริ่มต้นจากกันกระเปาะ ถักเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามรูปแบบและความสูงที่ต้องการ

1.2. ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์เชือกกล้วย

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ในรูปทรง ต่าง ๆ เช่น กระเป๋า ตะกร้า แจกันซึ่งมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง จากหน่วยงานภายนอก และการนำทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ มาสู่การพัฒนาต่อยอดกระบวนการขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย

ภาพ 1 รูปแสดงผลิตภัณฑ์จักสานจากเชือกกล้วย

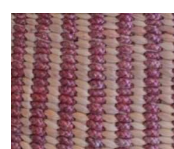
1.3. ด้านลวดลายผลิตภัณฑ์จักสานเชือกกล้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ได้ดำเนินการออกแบบรูปทรง ลวดลายผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชือกกล้วยในรูปแบบลวดลายต่าง ๆ เช่น แสดงลายน้ำไหลลาย 2 ลายก้างปลา ลายน้ำไหลเปีย ลายเม็ดแตง ลายเปียโซว์ลายดอกแก้ว ลายแมงมุม 4 ขา ลายตาเซลว ลายดอกพิกุล เป็นต้น การผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เชือกกล้วย ซึ่งถือว่าเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านของตำบลงเจน ที่ได้เกิดแนวความคิดในการรวมกลุ่มกันขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของไทย ในด้านการจักสาน โดยการนำเชือกกล้วยมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์หนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่สร้างรายได้ให้กับกลุ่มชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

ลายน้ำไหลลาย 2

ลายก้างปลา 2

ลายน้ำไหลเปีย

ลายเปียโซว์

ลายแมงมุม 4 ขา

ลายตาเซลว

ลายดอกแก้ว

ลายดอกพิกุล

ลายเม็ดแตง

ภาพ 2 แสดงลวดลายผลิตภัณฑ์จักสานเชือกกล้วย

2. ผลการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลงเจน จังหวัดพะเยา จากการศึกษาหาความรู้ในกระบวนการขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบต่าง ๆ จากทรงคุณวุฒิ, ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริโภค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจาก กระบวนการทางความคิดที่สั่งสม

มาจากประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่งานหัตถกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยสรุปแนวความคิดเป็นแบบรูปทรงเรขาคณิต จำนวน 3 แบบ โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจในด้านรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริโภค ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์การเลือกรูปแบบการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา จำนวน 3 รูปแบบ

ลำดับ ที่	รายละเอียด		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	ข้อมูล	ภาพประกอบ			
1	แบบที่ 1 รูปทรงครึ่งวงกลม		4.33	0.58	มากที่สุด
2	แบบที่ 2 รูปทรงตัวยู		4.67	0.58	มากที่สุด
3	แบบที่ 3 รูปทรงกลม		4.00	1.00	มาก

จากตาราง 1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย อยู่ในระดับ มากที่สุด คือรูปแบบที่ 2 ซึ่งเป็นรูปทรงตัวยู เป็นรูปทรงที่มีความโค้งมน ดูแล้วนั่งสบาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.67 รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์รูปแบบที่ 1 รูปทรงครึ่งวงกลมมีค่าเฉลี่ย คือ 4.33 และรูปแบบที่ 3 รูปแบบทรงกลม มีค่าเฉลี่ย คือ 4.00 ตามลำดับ

ขั้นตอนการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ผู้วิจัยได้ดำเนินการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย โดยมีกระบวนการผลิตตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ภาพ 3 ประกอบโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์ด้วยสว่าน

ภาพ 4 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์

การทำโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์ ใช้ไม้อัดยางขนาด 10 มิลลิเมตรมาเป็นโครงสร้างด้านบนของตัวเฟอร์นิเจอร์ โดยมีการร่างแบบตามขนาดที่ได้กำหนดไว้บนไม้อัดและทำการตัดโครงสร้างจำนวน 2 ชิ้น เพื่อการทำโครงสร้างจำนวน 2 ตัว การทำโครงสร้างเดียว โดยการใช้ไม้ ขนาด 20 มิลลิเมตร เป็นโครงสร้างในภายใน หรือที่เรียกว่า การวางลูกตั้งให้กับโครงสร้าง เพื่อให้เกิดความ แข็งแรงมากยิ่งขึ้น การวางลูกตั้งโครงสร้างภายใน จำนวน 7 ชิ้น ต่อ 1 ตัว การประกอบทำโครงสร้างเดียว โดยการใช้ แม้กึงตะปูหรือการตอกตะปูขนาด 2 นิ้ว ในการยึดติดชิ้นงานนั้น จะใช้กาวลาเท็กซ์ทายึดติดไม้เป็นโครงสร้างภายใน เพื่อให้มีความ แข็งแรงมากยิ่งขึ้น

ภาพ 5 หวายเดินแนว

ภาพ 6 การถักเชือกกล้วยขึ้นรูปเฟอร์นิเจอร์

ภาพ 7 การถักเชือกกล้วยขึ้นรูปเฟอร์นิเจอร์

ภาพ 8 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ที่สำเร็จ

ขั้นตอนการขึ้นรูปเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ด้วยการนำหวายมัดติดในลักษณะแนวตั้ง เพื่อเป็นการสานขัดกับเชือกกล้วย การขึ้นรูป โดยการผ่าครึ่งเส้นหวายแล้วทำการเหลาเพื่อลบคมไม่ให้เรียบริ้วก่อนการขึ้นรูป ผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนต่อไป การสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ โดยใช้เส้นเชือกกล้วยที่ถักเป็นเส้นเปียเส้นเล็ก ๆ มาทำการสานในลักษณะลายขัด คือการยก 1 ขัด 1 สลับกันไปมา ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ มีลักษณะของการสานจากด้าน นอก เข้ามาทางด้านในจนรอบตัวเฟอร์นิเจอร์ จบรอบทั้งด้านนอกและด้านใน ของโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์ที่สร้างไว้ตามกำหนด จนเสร็จสมบูรณ์

ภาพ 9 รูปแบบโครงสร้างสานเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย

ภาพ 10 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ที่สำเร็จ

ภาพ 11 การจัดวางชุดรับแขกเฟอร์นิเจอร์

3. ผลการประเมินคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย

3.1.สรุปผลการประเมินคุณภาพต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย และการประเมินมาตรฐาน มผช. 1248/2558 การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลงา จังหวัดพะเยา

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจมาตรฐาน มผช. 1248/2558

ลำดับที่	รายละเอียด		ระดับความพึงพอใจ		
	รายการที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ลักษณะทั่วไป	ประณีต สวยงาม แข็งแรง มั่นคง รูปทรงเหมาะสมไม่บิดเบี้ยวไม่มีรา ปรากฏให้เห็นเด่นชัด	3.67	0.58	มาก
2	เส้นเชือกกล้วย	มีขนาดของเส้นสม่ำเสมอ เหนียวนุ่มไม่ เปราะ/ขาดง่าย	4.00	1.00	มาก
3	ลวดลาย	ประณีต สวยงาม ถูกต้องตามลักษณะ ลาย และไม่เห็นรอยต่อลายเด่นชัด	3.67	0.58	มาก
4	สี	สม่ำเสมอ (ยกเว้นกรณี ที่มีการย้อมไล่ ระดับสี) ไม่ ต่าง หลุดลอก เมื่อถูบ ผลิตภัณฑ์ สีต้องไม่ติดมือ	3.33	0.58	ปานกลาง
5	การประกอบด้วยวัสดุ อื่น	ประณีต ติดแน่น คงทน บริเวณรอยต่อ เรียบร้อย ไม่เห็นร่องรอยของตะปูหรือ	4.33	0.58	มาก

ลำดับที่	รายละเอียด		ระดับความพึงพอใจ		
	รายการที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
		โลหะและไม่มีรอย เปราะเปื้อนของสาร ที่ไยัดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน กรณีเป็น โลหะต้องไม่เป็นสนิม กรณีเป็นวัสดุ ธรรมชาติต้องไม่เห็นรอยเจาะกัดกิน ของ แมลง			
6	การเคลือบเงา	เรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นคราบ กรอบ แตกหลุด หรือลอก	3.33	0.58	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม		3.72	0.17	มาก

จากตาราง 2 ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย เกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนด มผช.1248/2558 พบว่าการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย อยู่ในระดับมาก คือ $\bar{X} = 3.72$

3.2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา

ตาราง 3 แสดงผลค่าความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา

ลำดับที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านสัดส่วนเฟอร์นิเจอร์			
	1.1 ขนาดความสูงของเก้าอี้พักผ่อนเหมาะสมกับสรีระ	4.59	0.53	มากที่สุด
	1.2 ขนาดความกว้างของเก้าอี้พักผ่อนเหมาะสมกับสรีระ	4.61	0.49	มากที่สุด
	1.3 ขนาดความลึกของเก้าอี้พักผ่อนเหมาะสมกับสรีระ	4.44	0.59	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.05	มากที่สุด
2	ด้านโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์			
	2.1 มีความแข็งแรง	4.40	0.62	มากที่สุด
	2.2 มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน	4.56	0.56	มากที่สุด
	2.3 มีการเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.69	0.48	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.07	มากที่สุด
3	ด้านประโยชน์ใช้สอย			
	3.1 มีความสะดวก สบายในการใช้งาน	4.55	0.66	มากที่สุด
	3.2 มีรูปทรงสวยงาม	4.47	0.58	มากที่สุด
	3.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.41	0.59	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.48	0.04	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.52	0.01	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านสัดส่วนเฟอร์นิเจอร์และด้านโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์ มีความพึงพอใจเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย คือ 4.55 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านความประโยชน์ใช้สอยมีค่าเฉลี่ย คือ 4.48 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเฟอร์นิเจอร์ภายในบ้าน เป็นของตกแต่งเพื่อประโยชน์ใช้สอย และสิ่งอำนวยความสะดวก การออกแบบและการขึ้นรูปแบบ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น และยังแสดงถึงทักษะความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา เฟอร์นิเจอร์ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบคือเฟอร์นิเจอร์นั่งสบายประเภทเก้าอี้รับแขก โดยการขึ้นรูปเชือกกล้วยในลักษณะถักเปีย นำมาสานต่อโดยใช้เส้นหวายเดินแนวมาขึ้นรูปกับโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์ จากการศึกษาแบบที่ 2 รูปทรงตัวยู เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับการนำเชือกกล้วยมาพัฒนาในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์มากที่สุดด้วยคุณสมบัติของเชือกกล้วยที่มีความอ่อนนุ่ม สามารถขึ้นรูปทรงได้ดี จึงนำมาใช้ในการออกแบบเพื่อรองรับการนั่ง นำมาถักเปียลายน้ำไหลลาย 2 ในการขึ้นรูปเฟอร์นิเจอร์โดยใช้หวายเดินแนวเพื่อเสริมความแข็งแรงให้กับลวดลายน้ำไหลลาย 2 ได้เป็นอย่างดีและมีความแข็งแรงของรูปทรงเฟอร์นิเจอร์ ในการรักษาเชื้อราโดยการอบกัมมะถันเพื่อกันเชื้อราและเพื่อยืดอายุการใช้งานของเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยและการทำงานที่ยาวนานขึ้น จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วยรูปแบบใหม่ ปัจจัยที่สำคัญในการออกแบบในครั้งนี้ คือ การเลือกใช้วัสดุ กระบวนการผลิตและทักษะฝีมือช่าง มาประยุกต์ใช้เพื่อการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อนำไปสู่ ความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย (ทรงคุณ จันทพร, 2555). กล่าวว่าการจัดการวัสดุ อุปกรณ์การผลิตอยู่ในสภาพที่เก่าและเสื่อมโทรม กระบวนการผลิตขาดกำลังการผลิตและเทคโนโลยีในการผลิตที่เพียงพอ ขาดการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย ขาดองค์ความรู้ในการบริหาร ขาดความรู้และทักษะ รูปแบบการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านผ่านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและประสบการณ์จากงานอื่น ๆ และพัฒนาต่อยอดการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับชุมชนและความต้องการของตลาด จากฐานภูมิปัญญาพื้นบ้านในชุมชนเพื่อสร้างรายได้ อุดมศักดิ์ สารบุตร (2545, หน้า 10)กล่าวว่า การออกแบบโดยทั่ว ๆ ไป เพื่อนำไปสู่พัฒนาการสร้างสรรค์รูปลักษณะของเฟอร์นิเจอร์ ให้เหมาะสมกับหน้าที่โดยเฉพาะทางด้านผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม นักออกแบบต้องพิจารณาด้านต่าง ๆ ด้านรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบผลิตภัณฑ์ หน้าที่ใช้สอยเหมาะสมกับการ ใช้ประโยชน์ และ ความสะดวกสบายในการใช้งานมีขนาดสัดส่วนสัมพันธ์กับผู้ใช้แต่ละวัยและเพศ เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมจะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้การดำเนินชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นในการแข่งขันทางสังคม ให้เข้าสู่ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจมากขึ้น การนำองค์ความรู้ทางด้านการพัฒนาเฟอร์นิเจอร์มาประยุกต์ใช้ในงานจักสาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์จากเชือกกล้วย ในรูปแบบใหม่และมีประโยชน์ในการใช้สอยได้อย่างกลมกลืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ควรมีการเพิ่มในส่วนด้านการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ

1.2 ชุมชนควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างเครือข่ายผู้ทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยในรูปแบบอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ส่งเสริมอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิจัยในระยะต่อไปโดยเฉพาะการศึกษาการประยุกต์ใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการออกแบบผลิตภัณฑ์และการสร้างรายได้แก่ชุมชนเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วยและงานแปรรูปให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้อย่างยั่งยืนการวิจัยครั้งนี้เป็นการวางรากฐานเชิงองค์ความรู้มีใช้งานพัฒนานวัตกรรมโดยตรง แต่เป็นขั้นตอนที่จำเป็นก่อนการพัฒนาเชิงเทคโนโลยีและเชิงพาณิชย์

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยครั้งนี้ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยาที่ได้ให้ข้อมูลสถานที่อันเป็นประโยชน์ต่อโครงการวิจัยครั้งนี้

การดำเนินงานวิจัยมีอาจสำเร็จลุล่วงไปได้หากปราศจากความร่วมมือของคณาจารย์คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์และชาวบ้าน ตำบลดงเจน จังหวัดพะเยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ทั้งเครื่องมือสถานที่ และการติดต่อประสานงานในด้านต่าง ๆ จนโครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ วิชาชีพชุมชนและผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องจักรสานจากวัสดุธรรมชาติ

เอกสารอ้างอิง

- ทรงคุณ จันทจร. (2555). การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านการจัดการการผลิตเสื่อกกเชิงพาณิชย์ จังหวัด
มหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บิซซิเนสอาร์
แอนด์ดี
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเครื่องเรือนเชือกกล้วย. มผช.1248/2558. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2560,
จาก <http://www.tcps.tisi.go.th>.
- ยงยุทธ จันทอัมพร. (2552) *ผนังเฟอร์นิเจอร์จากใยกล้วย อิงธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาวิชา
เทคโนโลยีทางอาคาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2545). *ออกแบบอุตสาหกรรม 6*. กรุงเทพฯ : วินด์เซิร์ฟ เลเบล จำกัด.